

Примљено: 26. 9. 2024.			
Орг. јед.	Број	рилог	Вредност

РЕЦЕНЗИЈА РУКОПИСА

Наслов рукописа: „*Опстанак запослених и радних организација у контексту промена и криза: социо-психолошки приступ разматрања и превазилажења стреса у радној сфери*“

АУТОР РУКОПИСА:

др Душан Тодоровић, ванредни професор, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

РЕЦЕНЗЕНТ: др Јовица Јовановић, редовни професор

Универзитет у Нишу, Медицински факултет у Нишу

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТЕХНИЧКИМ ОСОБИНАМА РУКОПИСА

Број страна: **259**

Број слика: **10**

Број табела: **5**

Број графикана: **24**

Број поглавља: **5** (рачунајући одељак Литература)

Број навода литературе: **527 референци**

2. ПОДАЦИ О НАУЧНО-СТРУЧНИМ ОСОБИНАМА РУКОПИСА

Рукопис се бави приказом и разматрањем знатног броја важних концепата из области организационе психологије и психологије рада узимајући у обзир савремену екстремизацију услова на раду као последицу све учесталијих глобалних промена и криза. Специфично је то што је фокус на конструктима који су актуелни и значајни за изградњу, одржање и потенцијалну експанзију радне организације као ентитета који постоји у социо-економском контексту који је дефинисан континуираним економским и технолошким променама, дилемама усмереним кризе у организационим токовима али и демографске промене. Посебан значај рукописа лежи у чињеници да се акценат ставља на разматрање и дубље разумевање односа који постоји између радних организација и запослених узимајући у обзир нестабилности на глобалном тржишту рада као потенцијалне факторе стреса у радном контексту. Управо разматрање и унапређење односа запослених и радне организације представља један од кључних проблема којим се медицина рада и организациона психологија баве. Сам квалитет рукописа суштински се базира на томе што је обим обухваћене материје велики, појмови и концепти су систематично презентовани, те су самим тим садржај и структура дела складно уклопљени у компактну целину.

Рецензирани рукопис указује на перспективу изградње и промоције интегративног и еколошки заснованог модела запосленог појединца и радне организације, те да се за схватање њихових односа сем особина личности запослених и других диспозиционих одлика у обзир нужно узимају и варијабле ширег социо-економског контекста, попут

преципиране несигурности запослења и могућности или пак немогућности каријерног напредовања које из тога произилази. Парцијални модели објашњења релација између ширих друштвених токова, радне организације и запослених показују мањкавости те управо начини експланације усмерени на широку палету потенцијалних фактора који могу бити важни за стрес у радном контексту дају најбоље предикције наведених релација, што указује на значајан теоријско-методолошки допринос рецензираног дела. Значајна одредница рукописа лежи у чињеници да се наглашавају потенцијални протективни фактор према радном стресу и нестабилности радне улоге - који леже у стабилности организационе културе, подстицању организационо одговорног тзв. грађанског понашања, јачању преданости радној организацији и организационој идентификацији, а пре свега се указује на значај организационе и других врста социјалне подршке у процесима промена и кризног менаџмента.

Стил писања без дилеме омогућава схватање обрађиваних концепата. Структуралне и садржајне одреднице комплетног рукописа али и самих поглаваља логички су постављене у конгруентну целину. Текст рукописа је јасан, прецизан, логички и стилски уједначен. Дидактичко методички принципи су поштовани, теме и значајни делови текста су истакнути, непознати појмови дефинисани. Графичка организација текста је изванредна и јесте за похвалу. Бројни графикони, слике и табеле уклапају се у структуру рукописа која и поред комплексности градива оставља утисак лакоће при читању и прелазу из једне области у другу.

Недвосмислено се може закључити да је рукопис у потпуности заснован на савременим научним и стручним референцама за област којој припада.

Због наведених новина, посебно у начину приступа сложеној области науке којој припада, рукопис представља рад знатног научног нивоа те је сасвим оправдано објавити овај рукопис.

3. ПОДАЦИ О ПЕДАГОШКИМ ОСОБИНАМА РУКОПИСА

Рецензирани рукопис сачињен је из четири главних поглавља.

У уводном делу сачињен је обухватан теоријско концептуални преглед круцијалних дилема везаних за савремене концепте из сфере организационе психологије и области рада у екстремно динамичном и системски нестабилном свету пословања. Знатан део другог поглавља усмерен је на теме организационих промена и кризног менаџмента, али и принципи и праксе које помажу организацијама да се прилагоде, расту и превазиђу кризе и последице промена. Треће поглавље је специфично оријентисано на приказе најзначајнијих теорија и модела стреса са нагласком на опције превенирања стреса али и стратегије превладавања. Као наставак на претходно наведено поглавље, четвртм поглављу се „трага“ за потенцијалним факторима који би деловали протективно у односу на последице организационих криза, тржишних промена и стреса у радној сфери пре свега. У разматрањима се полази од најранијих схватања односа појединца и радне организације те се кроз поглавље приказује развој научних парадигми на ову тему долазећи до савремених тенденција у објашњењу релација запослених и организације. Посебан значај лежи у приказу нивоа анализе организационих односа и организације као ентитета, јер су управо различити нивои анализе кључ доброг и квалитетног теоријско-методолошког приступа у науци уопште. Зато се указује на непроцењиву вредност организационе-социјалне подршке, организационе културе али и концепата попут

организационог грађанског понашања, преданости и организационе идентификације као елемената који ублажавају негативне последице нестабилности и стреса у контексту рада.

И на крају, али никако најмање важно, литература на коју се рукопис ослања је актуелна и релевантна.

4. ПОДАЦИ О СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА РУКОПИСА У ПОГЛЕДУ САДРЖАЈА, ОБИМА, СТРУКТУРЕ И ЈЕЗИКА

Текст рукописа је јасан, интересантан, прецизан, логички и стилски уједињен у једну смислену и прихватљиву целину.

5. ПРЕДЛОГ ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЈУ РУКОПИСА

Рецензирани рукопис представља оригиналан научни рад – НАУЧНА МОНОГРАФИЈА.

6. КОНАЧНА ОЦЕНА РУКОПИСА

Рукопис под насловом *Опстанак запослених и радних организација у контексту промена и криза: социо-психолошки приступ разматрања и превазилажења стреса у радној сфери* аутора Душана Тодоровића свеобухватно је богат, разноврстан, инструктиван и оплемењен текст који има складну структуру, добро интегрисан и богат садржај, прикладан дидактичко методички приступ, интересантан и уједињен стил, мотивациону подршку читаоцима, стручну и научну заснованост. Рецензирани рукопис свакако је извор информација како за студенте различитих факултета на којима се психологија организације изучава, тако и за све друге читаоце којима су организационе, медицинске, друштвене и хуманистичке науке област интересовања.

На основу свега изнетог, сматрам да рецензирани рукопис аутора Душана Тодоровића треба што пре учинити доступним студентима, наставницима али и широј јавности, па са посебним задовољством, топло препоручујем штампање рукописа.

У Нишу,

Датум рецензирања:

Рецензент:

26. септембар 2024. године

др Јовица Јовановић, ред. проф.